

„Ezzel a nyelvvel nem lehet egyetemre menni”

Roma esélyek az iskolában

A Magyarországon élő körülbelül félmillió cigány nyelvi szempontból két csoportba sorolható: egy nyelvűek, akik csak magyarul beszélnek, és két nyelvűek, akiknek saját anyanyelvük van. Az iskolában azonban a magyar anyanyelvű cigány gyerekeknek is komoly nehézségeik vannak: olyan sajátos nyelvezet hoznak otthonról, amelyet az iskolában nem fogadnak el.

A Magyarországon élő, körülbelül 500 ezer cigány 71 százaléka egy nyelvű: csak magyarul beszél. Ők a romungók, akik főleg Budapest és Pécs környékén élnek és általában zenész foglalkozásúak. Az oláh cigányok két nyelvűek: a magyar mellett anyanyelvüként a cigány nyelvet beszélik. Az országban szétszórtan, főleg városokban élnek, és ló- és szőnyegkereskedéssel, üstfoltozással, fémművességgel, kőszőrűként, kovácsként vagy sátorosként keresik kenyerüket. A cigány etnikum 21 százalékát alkotják. Szintén két nyelvűek, vagyis a magyar mellett saját anyanyelvét is beszélik a beások, a főleg Somogy, Tolna, Zala és Baranya megyében élő teknővájók, akik a cigányság 8 százalékát teszik ki. Neki azonban nem a cigány az anyanyelvük, hanem a román nyelv egy ősi változata. Így az oláh cigányok és a beások nem is értik egymást.

A cigány gyerekeknek a többségi nyelvet kell beszélniük, ha tanulni akarnak. (Fotó: Schmidt Andrea)

Sokan nem tudják, hogy a manapság használatos „roma” szó nem vonatkozik a cigányság egészére, csupán a romungók megjelölésére alkalmas. Így, bár a „roma” kifejezést a pejoratív értelművé vált „cigány” szó semleges megfelelőjeként kezdték el alkalmazni, az oláh és a beások kirekesztőnek érzékelik azt.

A cigányság felzárkózta-

tásának, foglalkoztatásának alapvető feltétele az oktatás. Az iskolában azonban nemcsak a két nyelvű cigány gyerekeknek vannak komoly nyelvi nehézségeik, hanem a magyar anyanyelvűeknek is. Az a sajátos nyelvhasználat ugyanis, amelyet otthon, a meglehetősen zárt cigány közösségekben elsajátítanak (a kutatók ezt a társadalmi-közöségi rétegnyelvet szociolek-

tusnak nevezik), meglehetősen eltér a hivatalos magyar nyelvtől és így az iskolai nyelvhasználatától is. Olyannyira, hogy sok esetben teljesen érthetetlen a nem cigány közösség számára. Így a cigány gyerekeknek, amint iskolába kerülnek, azonnal három kellemetlen élményben van részük: kudarcot valójában, szembesülnek másáruk-

kal, és megfosztják őket attól a nyelvtől, amit addig megszoktak és amit a családjuk, környezetük használ. Márpedig a saját nyelv használata érték és élmény az egyéneknek, ezért például néhány liberális szellemű norvég iskolában nem javítják ki a nyelvi hibákat, mondván: ahány ember annyi nyelv.

Még nehezebb helyzetben vannak azok a cigány gyerekek, akik nem magyar anyanyelvűek. Az alapvető kommunikációs problémákon túl az ő esetükben azzal is számolni kell, hogy anyanyelvükből teljesen hiányzik az írásos kultúra, az csupán szóbeliségen alapul.

A cigány gyerekeknek tehát mindenképpen meg kell tanulniuk a „hivatalos” magyar nyelvhasználatot, ha tanulni akarnak. Igaz ugyan, hogy a mai oktatási rendszer sokkal toleránsabb, mint a szocialista volt, de még mindig nem tudja kezelni a cigány kisebbség és a magyar többség közötti nyelvi különbségeket. Mint ahogy az egyik tanár mondta: ezzel a nyelvvel nem lehet egyetemre menni.

(A *Fentiek a Nyelv, hatalom, egyenlőség című konferencián hangzottak el a szegedi Humán Szolgáltató Központban október 20-án, Pálmáiné Orsós Anna nyelvtanár és dr. Forray Katalin romológus professzor előadásában.*)

Keczer Gabriella

Jogi karok együttműködése

Számítógépek rendőröknek

Hivatalosan is felvette egymással a kapcsolatot a Szege-di Tudományegyetem, valamint a Temesvári Egyetem jogi kara. A két kar vezetői a közelmúltban tanácskoztak Szegeden. Besenyei Lajos és Radu I. Motica, a két kar dékánja megbeszélésén szó esett a jövőbeni együttműködés kialakításáról, amelynek keretében vendégladókát fogadnak egymás egyeteméről, egymás rendelkezésére bocsátják kari kiadványaikat és a tudományos kutatásokban is együttműködnek. A két dékán reményét fejezte ki, hogy a

jövőben bevonhatják az együttműködésbe az Újvidéki Egyetem jogi karát is. A találkozóon részt vettek a Temes Megyei Rendőri Főfelügyelőség, és a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság vezetői is. A két szervezet között már hosszú ideje kiváló munkakapcsolat létezik. A magyar rendőrök igyekeznek segíteni román kollégáik munkáját. A Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság vezetői a megbeszélésen jelentették be: huszonöt számítógépet ajándékoznak a temesieknek.

K. B.

Boldogságuk határtalan

Álomesküvő - álompárral

Amilyenek azt sok fiatal lány álmodja, úgy zajlott a hétvégén Szeged fogadalmi templomában, majd Vásárhelyen, a Fekete Sas Szálló báltermében *Borbás Mária*, a Magyar Televízió műsorvezetője és *Albert József* testnevelés-földrajz szakos vásárhelyi tanár esküvője. A fiatal pár Budapestről együtt indult el, és a menyasszony – mindvégig titokban tartva az esküvői ruhája milyenségét –, a Tisza-parti város egyik előkelő szalonjában, míg a fiatalembert lakóhelyén, Vásárhelyen öltöztött át. Így csak délután,

pontban három órakor látták meg egymást az ünnepi öltözetben, mikor Marcsi ezüst templomában, majd Vásárhelyen, a Fekete Sas Szálló báltermében *Borbás Mária*, a Magyar Televízió műsorvezetője és *Albert József* testnevelés-földrajz szakos vásárhelyi tanár esküvője. A fiatal pár Budapestről együtt indult el, és a menyasszony – mindvégig titokban tartva az esküvői ruhája milyenségét –, a Tisza-parti város egyik előkelő szalonjában, míg a fiatalembert lakóhelyén, Vásárhelyen öltöztött át. Így csak délután,

Az eseményeket követő vásárhelyiek megfogalmazása szerint: a romantikus, álomceremónia után, délután öt órától a vásárhelyi Fekete Sasban folytatódott a mulatság. A szálló díszterme a gyönyörű menyasszonyi ruha színeiben pompázott. Az álompár lakodalman közel 150 meghívott vendég, kolléga, jó barát mulatott.

J. E.

Esküvő: a szegedi dómban, lakodalom: a vásárhelyi Fekete Sas báltermében. Ez volt Borbás Mária és Albert József szombati programja. (Fotó: Schmidt Andrea)

Illés Mária

Kultúrházat avattak Röszkén

Munkatársunktól

A röszkői művelődési ház felújítását még 1999-ben kezdték el. Az épület 1932-ben adták át Klebelsberg Kunó minisztersége idején. Az öreg kultúrotthonra már ráfért a tatarozás.

A rekonstrukció három éve alatt kicserélték az elavult nyílászárókat, új vakolatot, valamint új tetőszerkezetet kapott az épület. Az udvart pedig parkosították, bokrokat, virágokat ültettek.

Szombaton ünnepélyes keretek között átadták a kultúrházat, *Magyar László* polgármester beszédében ismertette a felújítás folyamatát. Az épület állapotát 1999-ben fölmérték és pályázatot adtak be a munkálatok elkezdéséhez. A Csongrád Megyei Területfejlesztési Tanácstól mintegy nyolcmillió forintot kaptak, ezt az önkormányzat még kiegészítette 3 millió 3 ezer forinttal. Ebből a pénzből készült a tető. Az idén még 2 millió 600 ezer forintot nyertek a röszkéiek a Gazdasági Minisztériumtól, a Széchenyi-terv keretében.

Az átadás mellett az 1956-os forradalomról is megemlékeztek szombaton Röszkén. A helyi általános iskola tanárai és diákjai énekeltek, verset szavaltak. Az ünnep holnap, kedden is folytatódik. A művelődési ház parkjában délután 5 órától szentmisét tartanak a háborúkban és forradalmak idején hősi halált halt mártírok emlékére, valamint gyertyát gyújtanak az elhunytak lelki üdvéért. Ezután megkoszorúzzák Nagy Imre, a mártírháalt halt miniszterelnök domborművét.

Sztárparádéval ünnepelt a zenekar Orfeusz víziója

A Szegedi Szimfonikus Zenekar legutóbbi koncertjén két, nemzetközi sikerekkel büszkélkedő magyar vendégművész emelte az esemény rangját: a pályája delelőjén álló karmester, *Fürst János*, aki rendszeres turné mellett a Párizsi Konzervatórium tanára, és a fiatal csellóművész, *Fenyő László*, aki a Magyar Rádió Zenekara mellett a Frankfurti Rádiózenekarnak is szólócsellistája.

Az est nyitányként hangzott el Liszt Orfeusza, a nyers ösztönököt a művészet révén megzabolázni képes teremtő szellem felmagasztosítása. Az artisztikus, kifinomult zenei világ különleges hangszíneit adta az állandóság érzetét, amelyhez sokszor társult meleg, sötét tónusokkal a kürt és a csellószólam. Bár a kompo-

zíciónak ihletettség megvalósult, az együttjáték rendezetlenségei zavaróan hatottak a darabra.

Saint-Saens a-moll csellóversenyében *Fenyő László* előadása lendületes, virtuóz módon ragadta meg az egytéltes mű szélső szakaszait, a lassú tétel karakterű részben pedig kihasználta az ellágyulási lehetőségeket. A zenekarral teljes összhangot azonban a Scherzo rész teremtett, ahol a kíséret feszes tartású staccatoi fölött csodálatra méltó eleganciával ragyogott föl a csellószólam. Ezután a karmester biztos ízlésű irányításával szólólista és zenekar belevetette magát a tánc szédületébe. A ráadásaként játszott Bach Sarabandot érthető formálása, átszellemült zeneisége, romantikus muzikalitása és főleg a finom eszközökkel

érezkelteztett táncossága tette emlékezetessé.

Dvorak VII. szimfóniájának előadása Fürst János keze alatt a zenekar egyik csúcsteljesítményének mondható. Az első tétel komolysága átsütött a koncentrált előadáson, a lassú tétel lelkesültsége, emelkedettsége pedig a szépen fogalmazott, ódon hatású fafüvés és érzelmes vonós dallam mellett a rezsek himnikus zenei anyagának is köszönhető volt.

A Scherzo fantasztikus sikerült. A karmester könnyedén vezette ezt az áradó táncként induló tételt a fenyegető démonosság tévútjainak Szkül-lája és Kharübdiszé között. A zárótétel ereje, lendülete egygyé kovácsolta a zenekart, a remek ritmusok ezer fényben szikrázó végkicsengéshez vezettek.

www.volkswagen.hu

CASCO?

1 év ingyen CASCO-val, vagy 0% kamatú finanszírozással.

• Intsen búcsút a felesleges többletköltségeknek! Most minden Volkswagen Golf, Golf Variant és Bora modellünket 1 év ingyen CASCO-val, vagy 0% kamatú finanszírozással kínáljuk. Sőt az extra felszereltségű Golf Editiont is alapáron vásárolhatja meg. Várjuk márkakereskedésünkben!

CASCO? CSAO!

Golf, Bora

Az Ön Volkswagen márkakereskedője:

Porsche Szeged: 6724 Szeged, Sárosi u. 11. Tel.: 62/549-400 Fax: 62/549-401

E-mail: vw@porscheszeged.hu

Az akció korlátozott darabszámú Golf, Golf Variant és Bora modellre, és a 2001. október 6-tól kötött szerződésekre vonatkozik. Más kedvezményrel össze nem vonható.

PRESTIZS

Mutassa be exkluzív termékeit és szolgáltatásait egy igényes olvasóközönségnek.

Első megjelenés ideje: december első hete

MINŐSÉG
ELEGANCIA
TEKINTÉLY

PRESZTÍZS AZ ÉLETMÓDMAGAZIN

Értékesítési vezető:
FRÖHLICH LÁSZLÓ 30/299-3956

